

21994A1223(03)

L 336/20

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

23.12.1994

1994. AASTA ÜLDINE TOLLI- JA KAUBANDUSKOKKULEPE

1. 1994. aasta üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe (GATT 1994) koosneb:

- a) 30. oktoobril 1947 vastu võetud üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe sätetest, mis on lisatud ÜRO kaubandus- ja tööhõivekonverentsi ettevalmistuskomitee teise istungi järgu lõpetamisel vastu võetud lõppaktile (välja arvatud esialgse kohaldamise protokoll) kooskõlas enne WTO lepingu jõustumiskuupäeva jõustunud õigusaktides tehtud täpsustuste, paranduste ja muudatustega;
- b) GATT 1947 alusel enne WTO lepingu jõustumiskuupäeva jõustunud, järgnevalt loetletud õigusaktide sätetest:
 - i) tariifikontsessioone puudutavad protokollid ja sertifikaadid;
 - ii) ühinemisprotokollid [välja arvatud a) esialgset kohaldamist ja esialgse kohaldamise lõpetamist puudutavad sätted ning b) sätted, millega tagatakse, et GATT 1947 II jagu kohaldatakse esialgu võimalikult suures ulatuses, mis ei tekita vastuolu protokollide kuupäeval eksisteerivate õigusaktidega];
 - iii) otsused peatamise kohta, mis on langetatud GATT 1947 XXV artikli alusel ning on WTO lepingu jõustumiskuupäeval jätkuvalt jõus; ⁽¹⁾
 - iv) muud GATT 1947 lepinguosaliste otsused;
- c) järgnevalt loetletud käsituselepetest:
 - i) käsituselepe GATT 1994 II artikli lõike 1 punkti b tõlgendamise kohta;
 - ii) käsituselepe GATT 1994 XVII artikli tõlgendamise kohta;
 - iii) käsituselepe GATT 1994 maksebilansisätete kohta;
 - iv) käsituselepe GATT 1994 XXIV artikli tõlgendamise kohta;
 - v) GATT 1994 alusel võetud kohustuste peatamise käsituselepe;
 - vi) käsituselepe GATT 1994 XXVIII artikli tõlgendamise kohta;
- d) GATT 1994 Marrakeši protokollist.

2. Selgitavad märkused

- a) Sõna "lepinguosaline" tuleb GATT 1994 sätetes lugeda "liige". Sõnu "vähemarenenud lepinguosaline" ja "arenenud lepinguosaline" tuleb lugeda "arengumaaliige" ja "arenenud liikmesmaa". Sõna "täitevsekretär" tuleb lugeda "WTO peadirektor".
- b) Viited kollektiivselt tegutsevatele lepinguosalistele GATT 1947 XV artikli lõigetes 1, 2 ja 8, XXXVIII artiklis ning märkustes XII ja XVIII artikli juurde ning XV artikli lõigetes 2, 3, 6, 7 ja 9 sisalduvate spetsiaalsete valuutakokkulepete sätetes tuleb lugeda viideteks WTOle. Muud ülesanded, mis GATT 1994 sätete alusel kollektiivselt tegutsevatele lepinguosalistele antakse, määrab ministrite konverents.
- c) i) GATT 1994 tekst on autentne inglise, prantsuse ja hispaania keeles.
 - ii) GATT 1994 prantsuskeelse teksti suhtes kehtivad dokumendi MTN.TNC/41 lisas A näidatud terminite täpsustused.

⁽¹⁾ Selle sätte alla kuuluvad peatamised on loetletud mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste lõppakti (MTN/FA 15. detsember 1993) II jao lehekülgede 11 ja 12 joonealuses märkuses nr 7 ning mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste lõppakti (MTN/FA) paranduses nr 6 (21. märts 1994). Ministrite konverents koostab oma esimesel istungil käesoleva sätte alla kuuluvate peatamiste uuendatud nimekirja, millesse lisatakse GATT 1947 alusel pärast 15. detsembrit 1993 ning enne WTO lepingu jõustumiskuupäeva antud mis tahes peatamised ning millest kõrvaldatakse selleks ajaks aegunud peatamised.

- iii) GATT 1994 autentne hispaaniakeelne tekst on tekst põhi- ja valitud dokumentide seeria IV köites ning selle suhtes kehtivad dokumendi MTN.TNC/41 lisas B näidatud terminite täpsustused.
3. a) GATT 1994 II osa sätteid ei kohaldata meetmete suhtes, mida liige on rakendanud enne GATT 1947 lepinguosaliseks saamist kehtestatud vastavate õigusaktide alusel, millega on keelatud välismaal ehitatud või välismaal ümberehitatud laevade kaubanduslik kasutamine, müümine või rentimine sadamate vahel riigi territoriaalvetes või ainuõigusliku majandusvööndi vetes. See erand kehtib a) selliste õigusaktide mittevastavussätte jätkamisel või kohesel uuendamisel; b) selliste õigusaktide mittevastavussätte paranduse suhtes ulatuses, mille puhul tehtud parandus ei vähenda selle õigusakti vastavust GATT 1947 II jao sätetele. Selle erandi puhul piiratakse meetmetega, mida rakendatakse eespool kirjeldatud õigusaktide alusel, millest on teatatud ja mis on piiritletud enne WTO lepingu jõustumiskuupäeva. Kui neid õigusakte hiljem muudetakse vähendamaks nende vastavust GATT 1947 II jao sätetele, ei saa enam taotleda käesoleva lõike kohaldamist nende õigusaktide suhtes.
- b) Ministrite konverents vaatab kõnealuse erandi läbi hiljemalt viis aastat pärast WTO lepingu jõustumiskuupäeva ning seejärel iga kahe aasta järel seni, kuni kõnealune erand on jõus, kontrollimaks, kas erandi vajaduse tekitanud tingimused veel kestavad.
- c) Liige, kelle meetmete suhtes kõnealune erand kehtib, esitab igal aastal üksikasjaliku statistilise teatise, mis sisaldab selliste laevade tegelike ja eeldatavate tarnete liikuvat keskmist summat viie aasta jooksul ning samuti lisateavet selle erandi alla kuuluvate laevade kasutamise, müümise, rentimise ja remondi kohta.
- d) Liikmel, kes leiab, et kõnealuse erandi toimimine õigustab erandi kehtestanud liikme territooriumil ehitatud laevade kasutamise, müümise, rentimise ja remondi vastastikust ja proportsionaalset piiramist, on õigus kehtestada selliseid piiranguid, teatades sellest ette ministrite konverentsile.
- e) Kõnealune erand ei mõjuta lahendusi, mis puudutavad selle erandi rakendusalasle jäävate õigusaktidega seotud asjaolusid, mida käsitletakse sektorilepingutes või muudel foorumitel.
-

KÄSITUSLEPE GATT 1994 II ARTIKLI LÕIKE 1 PUNKTI B TÕLGENDAMISE KOHTA

KÄESOLEVAGA LEPIVAD LIIKMED KOKKU JÄRGMISES:

1. Tagamaks II artikli lõike 1 punktist *b* tulenevate juriidiliste õiguste ja kohustuste selguse, tuleb seotud tariifiartiklitelt sissenõutavate mis tahes “muude tollimaksude ja maksete” laad ja tase, nagu on viidatud selles sättes, märkida kontsessioonide loenditesse, mis on lisatud 1994. aasta GATTile, selle tariifiartikli juurde, mille suhtes need kehtivad. Mõistetakse, et sellise jäädvustamisega ei muudeta “muude tollimaksude ja maksete” juriidilist olemust.
2. “Muud tollimaksud ja maksed” tuleb II artiklis siduda 1994. aasta 15. aprilli seisuga. Seepärast tuleb “muud tollimaksud ja maksed” märkida kõnealustes loendites sel kuupäeval kehtinud tasemel. Igal pärastisel uuel kontsessioonialasel läbirääkimisel või uue kontsessiooni alasel läbirääkimisel on kõnesoleva tariifiartikli puhul kohaldatavaks kuupäevaks selle uue kontsessiooni asjakohasesse loendisse kandmise kuupäev. Siiski tuleb lisaloendi 6. veergu endiselt märkida ka selle dokumendi kuupäev, mille alusel kontsessioon mis tahes teatava tariifiartikli kohta esmakordselt kanti 1947. või 1994. aasta GATTi.
3. “Muud tollimaksud ja maksed” tuleb jäädvustada kõigi tariifisidumiste suhtes.
4. Kui tariifiartikli suhtes on eelnevalt kehtinud kontsessioon, ei tohi asjakohases loendis märgitud “muude tollimaksude ja maksete” tase ületada nende taset selle kontsessiooni esmakordsel kandmisel kõnealusesse loendisse. Kolme aasta jooksul alates WTO lepingu jõustumise kuupäevast või kolme aasta jooksul alates selle dokumendi WTO peadirektori kätte hoiule andmise kuupäevast, kui see kuupäev on hilisem, mille alusel loend 1994. aasta GATTi kanti, võib iga liige vaidlustada “muu tollimaksu või makse” olemasolu põhjendusega, et sellist “muud tollimaksu või makset” ei ole olnud kõnealuse artikli algse sidumise ajal, samuti mis tahes “muu tollimaksu või makse” märgistatud taseme vastavuse eelnevalt seotud tasemele.
5. “Muude tollimaksude ja maksete” märkimine loenditesse ei mõjuta nende vastavust õigustele ja kohustustele 1994. aasta GATTi alusel, välja arvatud need õigused ja kohustused, mille suhtes kehtib lõige 4. Kõigile liikmetele jääb õigus igal ajal vaidlustada mis tahes “muude tollimaksude ja maksete” vastavus selliste kohustustele.
6. Käesoleva käsituslepe raames kehtivad 1994. aasta GATTi XXII ja XXIII artikli sätted, mida on täpsustatud ja rakendatud vaidluste lahendamise käsitusleppes.
7. “Muid tollimakse ja makseid”, mis puuduvad loendist ajal, kui kõnealuse loendi 1994. aasta GATTi kandnud dokument oli kuni WTO lepingu jõustumise kuupäevani hoiul GATT 1947 lepinguosaliste peadirektori või seejärel WTO peadirektori käes, ei tohi hiljem loendisse lisada ning mis tahes “muid tollimakse või makseid”, mis on märgitud kohaldataval kuupäeval valitsenud tasemest madalamal tasemel, ei tohi selle tasemeni suurendada, kui selliseid lisandusi või muudatusi ei tehta kuue kuu jooksul kõnesoleva dokumendi hoiuleandmise kuupäevast.
8. Lõikes 2 nimetatud otsus, mis puudutab iga kontsessiooni puhul kohaldatavat kuupäeva 1994. aasta GATTi II artikli lõike 1 punkti *b* raames, asendab kohaldamiskuupäeva käsitlevat otsust (BISD 27S/24), mis võeti vastu 26. märtsil 1980.

KÄSITUSLEPE GATT 1994 XVII ARTIKLI TÕLGENDAMISE KOHTA

LIIKMED,

märkides, et XVII artiklis on sätestatud liikmete kohustused XVII artikli lõikes 1 viidatud riiklike kaubandusettevõtete tegevuse suhtes, mille puhul nõutakse vastavust diskrimineerimisvaba režiimi üldpõhimõtetele, mis on ette nähtud GATTis 1994 erasektori kaubandusettevõtjate importi ja ekspordi mõjutavate riiklike meetmete suhtes;

märkides veel, et riiklikke kaubandusettevõtteid mõjutavate riiklike meetmete suhtes kehtivad liikmete kohustused GATT 1994 alusel;

tõdedes, et käesolev käsituslepe ei kahjusta XVII artiklis ette nähtud oluliste põhimõtete rakendamist,

LEPIVAD KOKKU JÄRGMISES:

1. Tagamaks selguse riiklike kaubandusettevõtete tegevuses, teatavad liikmed need ettevõtted kaubavahetuse nõukogule (lábivaatamiseks lõike 5 alusel loodavas toimkonnas), lähtudes järgmisest töömääratlusest:
"Riiklikud ja mitteriiklikud ettevõtted, sealhulgas turustusorganisatsioonid, millele on antud eri- või ainuõigused või -privileegid, sealhulgas seadusjärgsed või konstitutsioonilised volitused, mida täites nad oma ostu või müügi kaudu mõjutavad impordi või ekspordi taset või suunda."
See teatamisnõue ei kehti nende toodete impordi puhul, mis on määratud koheseks või lõplikuks tarbimiseks valitsuses või eespool piiritletud ettevõttes ja mis pole määratud edasimüügiks või kaupade tootmiseks müügi jaoks.
2. Käesoleva käsituslepe sätteid arvesse võttes vaatab iga liige läbi oma poliitika riiklikke ettevõtteid puudutavate teadete kaubavahetuse nõukogule esitamise suhtes. Sellisel lábivaatusel peaks iga liige arvesse võtma vajadust tagada oma teadete võimalikult suur selgus, võimaldamaks selge hinnangu andmist teatatud ettevõtete tegutsemisviisi ning nende tegevuse mõju suhtes rahvusvahelisele kaubandusele.
3. Teated esitatakse kooskõlas riiklikku kaubandust puudutava küsitluslehega (BISD 9S/184-185), mis võeti vastu 24. mail 1960, kusjuures ollakse seisukohal, et liikmed teatavad lõikes 1 viidatud ettevõtted olenemata sellest, kas import või eksport on tegelikult aset leidnud või mitte.
4. Iga liige, kel on põhjust arvata, et teine liige ei ole oma teatamiskohustust asjakohaselt täitnud, võib tõstatada selle küsimuse asjaomase liikme ees. Kui küsimust rahuldavalt ei lahendata, võib ta esitada kaubavahetuse nõukogule vastuteate, et lõike 5 alusel loodud toimkond selle läbi vaataks, teatades sellest samaaegselt ka asjaomasele liikmele.
5. Kaubavahetuse nõukogu nimel moodustatakse toimkond, kes vaatab läbi teated ja vastuteated. Selle lábivaatamise taustal ja mõjutamata XVII artikli lõike 4 punkti c kohaldamist võib kaubavahetuse nõukogu anda soovitusi teadete asjakohasuse ja vajaduse kohta lisateabe järele. Samuti vaatab toimkond saadud teadetest lähtudes läbi eespool nimetatud, riiklikku kaubandust puudutava küsitluslehe asjakohasuse ning lõike 1 alusel teatatud riiklike kaubandusettevõtete hõlmatuse. Samuti töötab toimkond välja selgitusloendi, milles on näidatud valitsuste ja ettevõtete vaheliste suhete ja nende ettevõtete tegevuse laad, mis võib olla asjakohane XVII artikli raames. Mõistetakse, et sekretariaat esitab toimkonnale üldise taustdokumendi riiklike kaubandusettevõtete tegevuse kohta rahvusvahelises kaubanduses. Toimkonda võivad kuuluda kõik liikmed, kes avaldavad soovi selle töös osaleda. Toimkond tuleb kokku aasta jooksul alates WTO lepingu jõustumise kuupäevast ning pärast seda vähemalt kord aastas. Igal aastal esitab toimkond aruanded kaubavahetuse nõukogule. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Kõnealuse toimkonna tegevus tuleb kooskõlastada tööühma omaga, mis on sätestatud 15. aprillil 1994 vastu võetud teatamisprotseduure käsitleva ministrite otsuse III osas.

GATT 1994 MAKSEBILANSISÄTETE KÄSITUSLEPE

LIIKMED,

tunnustades GATT 1994 XII artikli ja XVIII artikli B osa sätteid ning sätteid, mis sisalduvad 28. novembril 1979 vastu võetud deklaratsioonis seoses maksebilansiga võetud kaubandusmeetmete kohta (BISD 26S/205-209, käesolevas käsitusleppes ("1979. aasta deklaratsioon"), ning selleks, et neid sätteid selgitada, ⁽¹⁾

LEPIVAD KOKKU JÄRGMISES:

Meetmete rakendamine

1. Liikmed kinnitavad oma kohustust teatada niipea kui võimalik avalikult ajakavad seoses maksebilansiga võetud piiravate impordimeetmete kõrvaldamiseks. Ollakse seisukohal, et selliseid ajakavu võidakse vastavalt vajadusele muuta, võtmaks arvesse muutusi maksebilansi olukorras. Alati, kui liige ajakava avalikult ei teata, esitab see liige põhjused, mis sellist teguviisi õigustavad.
2. Liikmed kinnitavad oma kohustust eelistada neid meetmeid, mis häirivad kaubandust kõige vähem. Selliseid meetmeid (käesolevas käsitusleppes "hinnapõhised meetmed") käsitatakse nii, et nad hõlmavad lisamakseid impordilt, sissemaksenõudeid impordilt ja muid samaväärseid kaubandusmeetmeid, mis avaldavad mõju importkaupade hinnale. Ollakse seisukohal, et hoolimata II artikli sätetest võib liige rakendada seoses maksebilansiga võetud hinnapõhiseid meetmeid lisaks selle liikme loendisse märgitud tollimaksudele. Veel enam, käesolevas käsitusleppes sätestatud teatamisprotseduuride alusel näitab see liige selgelt ja eraldi summa, mille võrra kõnesolev hinnapõhine meede ületab seotud tollimaksu.
3. Liikmed püüavad vältida uute kvantitatiivsete piirangute kehtestamist seoses maksebilansiga, välja arvatud juhul, kui hinnapõhiste meetmete abil ei saa maksebilansi kriitilise olukorra tõttu peatada välismaksepositsiooni järsku halvenemist. Neil puhkudel, mil liige rakendab kvantitatiivseid piiranguid, esitab ta põhjenduse, miks hinnapõhised meetmed ei sobi maksebilansi olukorra lahendamiseks. Liige, kes säilitab kvantitatiivsed piirangud, teatab järjestikustel konsultatsioonidel edusammudest, mis on tehtud selliste meetmete rakendamissageduse ja piirava mõju vähendamisel. Ollakse seisukohal, et ühe ja sama toote suhtes ei või rakendada rohkem kui ühte tüüpi seoses maksebilansiga võetud piiravaid impordimeetmeid.
4. Liikmed kinnitavad, et seoses maksebilansiga võetud piiravaid impordimeetmeid võidakse rakendada üksnes kontrollimaks impordi üldtaset ja need ei tohi ületada maksebilansi olukorra parandamiseks vajalikke. Juhusliku proteksionistliku mõju miinimumini vähendamiseks haldab liige piiranguid selgelt. Importijaliikme võimuorganid esitavad asjakohase põhjenduse kriteeriumide kohta, mida kasutatakse määramaks, milliste toodete suhtes piirangud kehtivad. Vastavalt XII artikli lõikes 3 ja XVIII artikli lõikes 10 sätestatule võivad liikmed teatavate esmatähtsate toodete puhul ära jätta või piirata kõikehõlmavalt rakendatud lisamakseid või muid seoses maksebilansiga rakendatud meetmeid. Mõiste "esmatähtsad tooted" tähendab tooteid, mis vastavad põhilistele tarbimisvajadustele või mis toetavad liikme jõupingutusi parandamiseks oma maksebilansi olukorda, näiteks tootmisvahendeid või tootmiseks vajalikke sisendeid. Kvantitatiivsete piirangute haldamisel kasutab liige oma äranägemise järgi litsentsimist üksnes siis, kui see on vältimatu, ning lõpetab selle järk-järgult. Lubatavate impordikoguste või -väärtuste määramiseks kasutatavate kriteeriumide kohta esitatakse asjakohane põhjendus.

⁽¹⁾ Käesoleva käsitusleppe ühegi sätte eesmärk ei ole muuta liikmete õigusi ja kohustusi GATT 1994 XII artikli või XVIII artikli B osa alusel. Mis tahes küsimuse suhtes, mis tuleneb seoses maksebilansiga võetud piiravate impordimeetmete rakendamisest, võidakse tugineda GATT 1994 XXII ja XXIII artikli sätetele, mis on täpsustatud ja rakendatud vaidluste lahendamise käsitusleppes.

Maksebilansikonsultatsioonide menetlus

5. Maksebilansipiirangute komitee (käsitlevas käsitlusleppes "komitee") korraldab konsultatsioone vaatamaks läbi kõik seoses maksebilansiga võetud piiravad impordimeetmed. Komiteesse võivad kuuluda kõik liikmed, kes avaldavad soovi selle töös osaleda. Komitee järgib maksebilansipiiranguid käsitlevate konsultatsioonide menetlust (BISD 18S/48-53, käsitlevas käsitlusleppes "täielik konsultatsioonimenetlus"), mis kiideti heaks 28. aprillil 1970, vastavalt sätetele, mis on fikseeritud edaspidi käsitlevas käsitlusleppes.
6. Liige, kes rakendab uusi piiranguid või meetmete olulise intensiivistamise teel tõstab olemasolevate piirangute üldist taset, alustab nelja kuu jooksul alates selliste meetmete võtmisest konsultatsioone komiteega. Selliseid meetmeid võttev liige võib taotleda, et konsultatsioon toimuks vastavalt vajadusele XII artikli lõike 4 punkti a või XVIII artikli lõike 12 punkti a alusel. Kui sellist taotlust ei ole esitatud, kutsub komitee esimees liiget sellist konsultatsiooni pidama. Tegurite hulka, mida võidakse konsultatsioonil läbi vaadata, kuuluksid muu hulgas uut tüüpi piiravate meetmete võtmine seoses maksebilansiga ning piirangute taseme või tootehõlmavuse suurendamine.
7. Komitee vaatab XII artikli lõike 4 punkti b või XVIII artikli lõike 12 punkti b alusel korrapäraselt läbi kõik seoses maksebilansiga rakendatud piirangud, muutes olenevalt võimalustest konsultatsioonide perioodilisust kokkuleppel konsulteeriva liikmega või vastavalt mis tahes läbivaatusmenetlusele, mida peanõukogu võib soovitada.
8. Vähimarenenud liikmesmaade või arengumaaliikmete puhul, kes teevad liberaliseerimisjõupingutusi kooskõlas ajakavaga, mis on komiteele esitatud eelnenud konsultatsioonidel, võidakse konsultatsioone pidada 19. detsembril 1972 heaks kiidetud lihtsustatud menetluse (BISD 20S/47-49, käsitlevas käsitlusleppes "lihtsustatud konsultatsioonimenetlus") alusel. Lihtsustatud konsultatsioonimenetlust võidakse kasutada ka siis, kui arengumaaliikme kaubanduspoliitika läbivaatamine on kavandatud samaks kalendriaastaks kui konsultatsioonide jaoks määratud kuupäev. Sellistel puhkudel tehakse otsus, kas tuleks kasutada täielikku konsultatsioonimenetlust, võttes aluseks 1979. aasta deklaratsiooni lõikes 8 loetletud tegurid. Välja arvatud vähimarenenud liikmesmaad, ei tohi lihtsustatud konsultatsioonimenetluse alusel pidada rohkem kui kaks järjestikust konsultatsiooni.

Teavitamine ja vormistamine

9. Liige teavitab peanõukogu piiravate impordimeetmete võtmisest seoses maksebilansiga või mis tahes muudatustest nende meetmete rakendamisel, samuti mis tahes muudatustest selliste meetmete kõrvaldamise ajakavades, nagu teatatud lõike 1 alusel. Olulistest muudatustest teatatakse peanõukogule enne või hiljemalt 30 päeva pärast nende väljakuulutamist. Igal aastal teeb iga liige sekretariaadile kättesaadavaks koondteate, mis sisaldab kõiki muudatusi seadustes, eeskirjades, avaldustes poliitika kohta ja avalikes teatistes, et liikmed võiksid selle läbi vaadata. Teated peavad sisaldama tariifiridade tasandil võimalikult suures ulatuses täielikku teavet rakendatud meetmete tüübi, haldamiskriteeriumide, tootehõlmavuse ja mõjualuste kaubandusvoogude kohta.
10. Komitee võib teateid mis tahes liikme taotluse korral läbi vaadata. Sellisel läbivaatamisel piiratakse teatavate küsimuste selgitamisega, mis on tekkinud seoses teatamisega või kontrollimisega, kas on nõutav konsultatsioon XII artikli lõike 4 punkti a või XVIII artikli lõike 12 punkti a alusel. Liikmed, kel on põhjust arvata, et piirav impordimeede, mida teine liige on rakendanud, on võetud seoses maksebilansiga, võivad juhtida sellele küsimusele komitee tähelepanu. Komitee esimees nõuab teavet kõnealuse meetme kohta ning teeb selle kättesaadavaks kõigile liikmetele. Kahjustamata komitee mis tahes liikme õigust paluda asjakohaseid selgitusi konsultatsioonide käigus, võidakse esitada küsimusi enne, et konsulteeriv liige võiks need arvesse võtta.
11. Konsulteeriv liige koostab konsultatsioonide alusdokumendi, mis peaks lisaks mis tahes muule asjakohaseks peetavale teabele sisaldama: a) ülevaate maksebilansi olukorrast ja väljavaadetest, sealhulgas kaalutlusi riigisiseste ja -väliste tegurite kohta, millel on mõju maksebilansi olukorrale, ning sisepoliitiliste meetmete kohta, mis on võetud taastamiseks tasakaalu kindlal ja kestval alusel; b) seoses maksebilansiga rakendatud piirangute, nende juriidiliste aluste ja juhusliku proteksionistliku mõju vähendamiseks astutud sammude täieliku kirjelduse; c) meetmed, mis on komitee järelduste taustal alates viimasest konsultatsioonist võetud, liberaliseerimaks impordipiiranguid; d) allesjäänud piirangute kõrvaldamise ja järkjärgulise leevendamise kava. Asjakohastel puhkudel võidakse viidata teabele, mida on antud teistes WTOle esitatud teadetes või aruannetes. Lihtsustatud konsultatsioonimenetluse raames esitab konsulteeriv liige kirjaliku avalduse, mis sisaldab esmatähtsat teavet alusdokumendi teemade kohta.

12. Pidades silmas komitee konsultatsioonide hõlbustamist, koostab sekretariaat faktidele vastava taustdokumendi, milles käsitletakse konsultatsioonikava eri aspekte. Arengumaaliikmete puhul sisaldab sekretariaadi koostatud dokument asjakohast taust- ja analüütilist materjali väliskaubanduskeskkonna mõju kohta maksebilansi olukorrale ning konsulteeriva liikme väljavaadete kohta. Sekretariaadi tehnilise abi talitused abistavad arengumaaliikme taotlusel teda konsultatsioonidokumentide koostamisel.

Maksebilansikonsultatsioonide järeldused

13. Komitee esitab peanõukogule aruanded oma konsultatsioonide kohta. Kui on kasutatud täielikku konsultatsioonimenetlust, tuleks aruandes teatada komitee järeldused konsultatsioonikava eri teemade kohta, samuti asjaolud ja põhjused, millel need põhinevad. Komitee püüab hõlmata oma järeldustes ettepanekuid soovitude kohta, mille eesmärk on edendada XII artikli ja XVIII artikli B osa, 1979. aasta deklaratsiooni ning käesoleva käsituselepe rakendamist. Neil puhkudel, kui on esitatud ajakava seoses maksebilansiga võetud piiravate meetmete kõrvaldamiseks, võib peanõukogu soovitada, et sellisest ajakavast kinni pidavat liiget peetaks tegutsevaks kooskõlas tema kohustustega GATT 1994 alusel. Alati, kui peanõukogu on andnud teatavad soovitusel, hinnatakse liikmete õigusi ja kohustusi selliste soovitude taustal. Peanõukogu konkreetsete soovitusettepanekute puudumisel tuleks komitee järeldustes jäädvustada eri seisukohad, mida komitees on väljendatud. Kui on kasutatud lihtsustatud konsultatsioonimenetlust, peab aruanne sisaldama kokkuvõtet komitees arutatud põhiteemade kohta ja otsust, kas on nõutav täielik konsultatsioonimenetlus.

KÄSITUSLEPE GATT 1994 XXIV ARTIKLI TÕLGENDAMISE KOHTA

LIIKMED,

võttes arvesse GATT 1994 XXIV artikli sätteid;

tõdedes, et alates GATT 1947 kehtestamisest on oluliselt suurenenud tolliliitude ja vabakaubanduspiirkondade arv ja tähtsus ning et nüüd hõlmavad need märkimisväärse osa maailmakaubandusest;

tõdedes panust maailmakaubanduse laienemisse, mille võib anda selliste kokkulepete osaliste majanduse tihedam integreerimine;

tõdedes samuti, et see panus on suurem, kui tollimaksude ja muude piiravate kaubanduseeskirjade kõrvaldamine osalisterritooriumide vahel laieneb kogu kaubandusele, ja väiksem, kui jäetakse kõrvale mis tahes suurem kaubandussektor;

veel kord kinnitades, et selliste kokkulepete eesmärk peaks olema hõlbustada osalisterritooriumide vahelist kaubandust ja mitte tekitada kaubandustõkkeid teiste liikmete ja nende territooriumide vahel ning et nende loomisel või laiendamisel peaksid nendes osalejad võimalikult suurel määral vältima negatiivset mõju teiste liikmete kaubandusele;

samuti olles veendunud vajaduses suurendada kaubavahetuse nõukogu osatähtsust XXIV artikli alusel teatatud lepingute läbivaatamisel, selgitades uute ja laiendatud lepingute hindamise kriteeriume ja protseduure, ning kõigi XXIV artikli lepingute selguse suurendamisel;

tõdedes, et on vaja ühist arusaamist liikmete kohustustest XXIV artikli lõike 12 alusel,

LEPIVAD KOKKU JÄRGMISES:

1. Tolliliidud, vabakaubanduspiirkonnad ja vahekokkulepped, mis viivad tolliliidu või vabakaubanduspiirkonna loomiseni, peavad selleks, et olla vastavuses XXIV artikliga, muu hulgas vastama kõnealuse artikli lõigete 5, 6, 7 ja 8 sätetele.
XXIV artikli lõige 5
2. Enne ja pärast tolliliidu loomist rakendatavate tollimaksude ja muude kaubanduseeskirjade üldine hindamine XXIV artikli lõike 5 punkti a alusel peab tollimaksude ja maksete suhtes põhinema kaalutud keskmiste tariifimäärade ja kogutavate tollimaksude üldisel hindamisel. See hindamine peab põhinema eelnenud tüüpilise perioodi impordistatistikal, mille esitab tolliliit tariifiridade põhjal ning WTO päritolumaade kaupa rühmitatud väärtustes ja kogustes. Sekretariaat peab välja arvutama kaalutud keskmised tariifimäärad ja kogutud tollimaksud kooskõlas mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus tariifipakkumiste hindamisel kasutatud meetoditega. Arvesse võetakse tollimääradena rakendatud tollimaksud ja maksed. Tõdetakse, et muude kaubanduseeskirjade rakendamissageduse üldise hindamise raames võidakse nõuda üksikute meetmete, eeskirjade, hõlmatud toodete ja mõjualuste kaubandusvoogude kontrollimist, kui kaubanduseeskirjade puhul on koguse määramine ja liitmine rasked.
3. XXIV artikli lõike 5 punktis c viidatud "põhjendatud aeg" peaks ületama 10 aastat üksnes erandjuhtudel. Kui liikmed, kes on vahekokkuleppe osalised, arvavad, et 10 aastat ei ole piisav, peavad nad esitama kaubavahetuse nõukogule täieliku selgituse pikema aja vajalikkuse kohta.

XXIV artikli lõige 6

4. XXIV artikli lõikes 6 on kehtestatud protseduur puhuks, kui tolliliitu loov liige teeb ettepaneku seotud tollimäära suurendamise kohta. Selles suhtes kinnitavad liikmed veel kord, et XXVIII artiklis sätestatud protseduur, mis on täpsustatud 10. novembril 1980 vastuvõetud juhendis (BISD 27S/26-28) ja käsitusleppes GATT 1994 XXVIII artikli tõlgendamise kohta, peab olema algatatud enne, kui tariifikontsessioone on tolliliidu loomisel või tolliliidu loomiseni viiva vahekokkuleppe sõlmimisel muudetud või tühistatud.
5. Neid läbirääkimisi tuleb alustada heas usus, et jõuda vastastikku rahuldava kompenseeriva täpsustuseni. Vastavalt XXIV artikli lõikes 6 nõutule tuleb sellistel läbirääkimistel kohaselt arvesse võtta tollimaksude vähendamist ühel ja samal tariifireal, mida on teinud tolliliidu loomisel selle teised osalised. Kui sellistest vähendustest ei piisa tagamaks vajalikku kompenseerivat täpsustust, pakub tolliliit kompensatsiooni, mis võib esineda teiste tariifiridade tollimaksude vähendamise kujul. Sellist pakkumist peab arvesse võtma liige, kellel on muudetava või tühistatava sidumise suhtes läbirääkimisõigus. Kui kompenseeriv täpsustus ei ole jätkuvalt vastuvõetav, tuleks läbirääkimisi jätkata. Kui läbirääkimistel kompenseeriva täpsustuse suhtes XXVIII artikli alusel, mida on täpsustatud käsitusleppes GATT 1994 XXVIII artikli tõlgendamise kohta, ei jõuta olenemata neist jõupingutustest kokkuleppele põhjendatava aja jooksul alates läbirääkimiste alustamisest, võib kõnealune tolliliit sellest hoolimata neid kontsessioone muuta või tühistada; mõjualused liikmed võivad sel juhul kooskõlas XXVIII artikliga tühistada sisuliselt samaväärseid kontsessioone.
6. GATTis 1994 ei ole liikmetele, kes saavad kasu tollimaksude vähendamisest tulenevalt tolliliidu loomisest või tolliliidu loomiseni viiva vahekokkuleppe sõlmimisest, seatud ühtegi kohustust tagada selle osalistele kompenseeriv täpsustus.

Tolliliitude ja vabakaubanduspiirkondade läbivaatamine

7. Kõik teated, mis on esitatud XXIV artikli lõike 7 punkti a alusel, vaatab läbi toimkond, pidades silmas GATT 1994 ja käesoleva käsitusleppe lõike 1 asjakohaseid sätteid. Kõnesolev toimkond esitab kaubavahetuse nõukogule aruande selles suhtes saadud uurimistulemuste kohta. Kaubavahetuse nõukogu võib anda liikmetele soovitusi, mida ta peab vajalikuks.
8. Vahekokkulepete suhtes võib kõnesolev toimkond oma aruandes anda asjakohaseid soovitusi ettepanud ajaliste raamide ja meetmete kohta, mida nõutakse kõnealuse tolliliidu või vabakaubanduspiirkonna täielikuks loomiseks. Kui vaja, võib ta korraldada lepingu edasise läbivaatuse.
9. Liikmed, kes on vahekokkuleppe osalised, peavad kaubavahetuse nõukogu teavitama olulistest muudatustest kavades ja loendites, mida sisaldab see kokkulepe, ning taotluse korral vaatab nõukogu need muudatused läbi.
10. Kui XXIV artikli lõike 7 punkti a alusel teatatud vahekokkuleppe vastuolus XXIV artikli lõike 5 punktiga c ei sisalda kava ega loendit, soovib kõnesolev toimkond oma aruandes sellist kava ja loendit. Osalised ei tohi sellist kokkulepet vastavalt olukorrale jõus hoida või jõustada, kui nad ei ole valmis seda kooskõlas nende soovitustega muutma. Tagatakse nende soovitude rakendamise pärastine läbivaatamine.
11. Tolliliidud ja vabakaubanduspiirkondade osalised esitavad kaubavahetuse nõukogule korrapäraselt aruandeid asjakohase lepingu toime kohta, nagu on GATT 1947 lepinguosalised ette näinud GATT 1947 nõukogule esitatud juhendis (BISD 18S/38), mis puudutab aruandeid piirkondlike lepingute kohta. Mis tahes märkimisväärtsetest muudatustest ja/või arendustest neis kokkulepetes tuleks teatada nende ilmnemisel.

Vaidluste lahendamine

12. Mis tahes küsimustes, mis tulenevad tolliliitude, vabakaubanduspiirkondade ja tolliliidu või vabakaubanduspiirkonna loomiseni viivate vahekokkulepetega seotud XXIV artikli sätete kohaldamisest, võidakse tugineda GATT 1994 XXII ja XXIII artikli sätetele, mis on täpsustatud ja rakendatud vaidluste lahendamise käsitusleppes.

XXIV artikli lõige 12

13. Iga liige vastutab GATT 1994 alusel täielikult GATT 1994 kõigi sätete järgimise eest ning peab võtma talle kättesaadavad põhjendatavad meetmed tagamaks, et tema territooriumil paiknevad piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused ja võimuorganid neid sätteid järgivad.

14. Liikme territooriumil paiknevate piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning võimuorganite võetud meetmete suhtes, mis mõjutavad GATT 1994 järgimist, võidakse tugineda GATT 1994 XXII ja XXIII artikli sätetele, mis on täpsustatud ja rakendatud vaidluste lahendamise käsitusleppes. Kui vaidluste lahendamise organ on otsustanud, et GATT 1994 sätet ei ole järgitud, peab vastutav liige võtma talle kättesaadavad põhjendatavad meetmed tagamaks selle sätte järgimist. Kui sellist järgimist ei ole olnud võimalik tagada, kohaldatakse kompenseerimise ning kontsessioonide või muude kohustuste peatamisega seotud sätteid.
 15. Iga liige kohustub mõistvalt arvesse võtma teise liikme mis tahes esildist GATT 1994 toimet mõjutavate meetmete kohta, mis on võetud tema territooriumil, ning andma piisava võimaluse sellealasteks konsultatsioonideks.
-

GATT 1994 ALUSEL VÕETUD KOHUSTUSTE PEATAMISE KÄSITUSLEPE

KÄESOLEVAGA LEPIVAD LIIKMED KOKKU JÄRGMISES:

1. Peatamistaotluses või kehtiva peatamise pikendamise taotluses tuleb kirjeldada meetmeid, mida asjaomane liige pakub, konkreetseid eesmärgi, mille poole see liige püüdleb, ja põhjusi, miks liikmel ei ole võimalik saavutada oma eesmärgi meetmete abil, mis on kooskõlas tema kohustustega GATT 1994 järgi.
 2. Kui WTO lepingu jõustumise kuupäeval kehtivat mis tahes peatamist ei ole pikendatud kooskõlas eespool ja WTO lepingu IX artiklis sätestatud protseduuridega, lõpetatakse kõnealune peatamine selle kehtivuse lõppemise kuupäeval või kahe aasta möödudes WTO lepingu jõustumise kuupäevast vastavalt sellele, kumb nimetatud kuupäevadest on varasem.
 3. Iga liige, kes leiab, et tema GATT 1994 alusel saadavat kasu muudetakse olematuks või vähendatakse, sest:
 - a) liige, kellele anti peatamisluba, ei ole võimeline järgima kõnealuse peatamise tingimusi, või
 - b) rakendati peatamise tingimustega kooskõlas olevat meetet,võib tugineda GATT 1994 XXIII artikli sätetele, mis on täpsustatud ja rakendatud vaidluste lahendamise käsitusleppes.
-

KÄSITUSLEPE GATT 1994 XXVIII ARTIKLI TÕLGENDAMISE KOHTA

KÄESOLEVAGA LEPIVAD LIIKMED KOKKU JÄRGMISES:

1. Kontsessiooni muutmise või tühistamise raames peetakse liiget, kelle kõnealuse kontsessiooniga mõjutatava ekspordi (mõeldud on toote ekspordi kõnealust kontsessiooni muutva või tühistava liikme turule) ja koguekspordi suhe on kõige kõrgem, olulist tarnimishuvi omavaks, kui tal veel ei ole algset läbirääkimisõigust või olulist tarnimishuvi vastavalt XXVIII artikli lõikes 1 sätestatule. Siiski lepitakse kokku, et viis aastat pärast WTO lepingu jõustumise kuupäeva vaatab kaubavahetuse nõukogu käesoleva lõike uuesti läbi, otsustamaks, kas see kriteerium on toiminud rahuldavalt läbirääkimisõiguste ümberjaotamise tagamisel väikeste ja keskmise suurusega eksportijaliikmete kasuks. Kui seda ei ole saavutatud, kaalutakse võimalikke täiustusi, sealhulgas asjakohaste andmete kättesaadavuse taustal kriteeriumi vastuvõtmist, mis põhineb selle kontsessiooniga mõjutatava ekspordi ja kõnealuse toote kõigile turgudele toimuva ekspordi suhtel.
2. Kui liige leiab, et tal on oluline tarnimishuvi lõike 1 mõistes, peaks ta esitama oma nõude koos seda toetava tõendusmaterjaliga kirjalikult liikmele, kes on teinud ettepaneku kontsessiooni muutmise või tühistamise kohta, ning samal ajal teavitama sellest sekretariaati. Neil puhkudel kehtib 10. novembril 1980 vastuvõetud "XXVIII artikli alusel toimuvate läbirääkimiste protseduuride" (BISD 27S/26-28) lõige 4.
3. Määrates, millistel liikmetel on (vastavalt kas käesoleva käsituslepe lõikes 1 või XXVIII artikli lõikes 1 sätestatule) oluline tarnimishuvi või oluline huvi, tohib arvesse võtta üksnes enamsoodustusrežiimi alusel kauplemist mõjualuse tootega. Siiski tuleb arvesse võtta ka lepinguväliste soodustuste alusel kauplemist mõjualuse tootega, kui kõnealuse kauplemisega kontsessiooni muutmise või tühistamise suhtes läbirääkimise ajal või nende läbirääkimiste lõpetamisel sellest soodustusrežiimist enam kasu ei saada ning see kauplemine on seega muutunud enamsoodustuskaubanduseks.
4. Kui tariifikontsessiooni uue toote (st toote, mille kohta ei ole saadaval viimase kolme aasta kaubandusstatistikat) suhtes muudetakse või tühistatakse, tuleb kõnealuse kontsessiooni suhtes algseid läbirääkimisõigusi omavaks pidada liiget, kellel on algsed läbirääkimisõigused tariifireal, millele see toode on või oli enne klassifitseeritud. Olulise tarnimishuvi ja olulise huvi määramisel ning kompensatsiooni väljaarvutamisel tuleb muu hulgas arvesse võtta tootmisvõimsust ja investeringuid mõjualusesse tootesse eksportival liikmesmaal ning hinnangulist ekspordi kasvu, samuti prognoosi selle toote nõudluse kohta importival liikmesmaal. Käesolevas lõikes käsitatakse "uut toodet" hõlmavana tariifiartiklit, mis on loodud olemasolevast tariifireast eraldamise teel.
5. Kui liige leiab, et tal on oluline tarnimishuvi või oluline huvi lõike 4 mõistes, peaks ta esitama oma nõude koos seda toetava tõendusmaterjaliga kirjalikult liikmele, kes on teinud ettepaneku kontsessiooni muutmise või tühistamise kohta, ning samal ajal teavitama sellest sekretariaati. Neil puhkudel kehtib "XXVIII artikli alusel toimuvate läbirääkimiste protseduuride" lõige 4.
6. Kui piiramata tariifikontsessioon asendatakse tariifikvoodiga, peaks kompensatsiooni summa ületama selle kontsessiooni muutmise tõttu tegelikult mõjutatud kaubanduse mahu. Kompensatsiooni väljaarvutamine peaks põhinema summal, mille võrra kaubandusväljavaated ületavad kvoodi taset. Ollakse seisukohal, et kaubandusväljavaadete väljaarvutamine peaks põhinema kas
 - a) hiliseima tüüpilise kolmeaastase perioodi kaubanduse keskmisel aastamahul, mida on suurendatud impordi keskmise aastase kasvutempo võrra samal perioodil või 10 % võrra vastavalt sellele, kumb on suurem, või
 - b) viimase aasta kaubanduse mahul, mida on suurendatud 10 % võrra,
 olenevalt sellest, kumb neist näitajatest on suurem.

Ühelgi juhul ei tohi liikme kompensatsioonivõlgnevus ületada summat, mis tekiks kõnealuse kontsessiooni täielikul tühistamisel.
7. Mis tahes liikmele, kellel on muudetava või tühistatava kontsessiooni suhtes oluline tarnimishuvi vastavalt käesoleva käsituslepe lõikes 1 või XXVIII artikli lõikes 1 sätestatule, tuleb kompenseerivate kontsessioonide suhtes tagada algne läbirääkimisõigus, kui asjaomased liikmed ei ole kokku leppinud kompenseerimise suhtes mõnel teisel kujul.

MARRAKEŠI PROTOKOLL
1994. ASTA ÜLDISE TOLLI- JA KAUBANDUSKOKKULEPPE JUURDE

LIIKMED,

olles pidanud läbirääkimisi GATT 1947 raames vastavalt ministrite deklaratsioonile Uruguay vooru kohta,

LEPIVAD SIINJUURES KOKKU JÄRGMISES:

1. Käesolevale protokollile lisatud loendist saab kõnesoleva liikmega seotud GATT 1994 loend päeval, mil WTO leping jõustub selle liikme suhtes. Iga loend, mis on esitatud vastavuses ministrite otsusega vähimarenenud maade kasuks võetud meetmete kohta, arvatakse käesolevale protokollile lisatuks.
2. Iga liikmega kokku lepitud tariifivähendused viiakse ellu viie võrdse tollimääravähendusena, kui liikme loendis ei ole määratud teisiti. Esimene seesugune vähendus kehtestatakse WTO lepingu jõustumiskuupäeval, iga järgnev vähendus kehtestatakse iga järgneva aasta 1. jaanuaril ning lõplik tollimäär kehtestatakse mitte hiljem kui neli aastat pärast WTO lepingu jõustumiskuupäeva, kui kõnesoleva liikme loendis ei ole määratud teisiti. Kui loendis ei ole teisiti määratud, peab WTO lepingut pärast selle jõustumist tunnustav liige kehtestama kuupäeval, mil nimetatud leping tema suhtes jõustub, kõik juba toimunud tollimääravähendused koos vähendustega, mis ta oleks eelneva lause põhjal kohustatud kehtestama järgneva aasta 1. jaanuarist, ning ta peab kehtestama kõik ülejäänud tollimääravähendused, mis on eelmises lauses määratud loendis. Igal etapil tuleks vähendatud tollimäärad ümardada esimese kümnendkohani. Põllumajanduslepingu artiklis 2 määratletud põllumajandustoodete puhul toimub vähenduste etappidesse jagamine nii, nagu on määratud loendite vastavates osades.
3. Käesolevale protokollile lisatud loendites sisalduvate kontsessioonide ja kohustuste täitmine tuleb taotluse korral allutada liikmete mitmepoolsele uurimisele. See ei muuda liikmete õigusi ja kohustusi, mis põhinevad WTO lepingu lisa 1 A lepingutel.
4. Pärast seda, kui käesolevale protokollile lisatud liikme loendist on saanud lõike 1 sätete alusel GATT 1994 loend, võib selline liige igal ajal peatada või tühistada selles loendis sisalduva kontsessiooni tervikuna või osaliselt iga toote suhtes, mille põhitarnija on mõni teine Uruguay vooru osaline, kelle loendist ei ole veel saanud GATT 1994 loend. Siiski võib seesuguse toimingu ette võtta ainult pärast kirjaliku teate üleandmist kaubavahtetuse nõukogule kontsessiooni peatamise või tühistamise iga juhu kohta ning pärast taotluse korral konsulteerimist mis tahes liikmega, kelle asjakohasest loendist on saanud GATT 1994 loend ja kellel on kõnesoleva toote suhtes oluline huvi. Sel viisil peatatud või tühistatud kontsessioone tuleb rakendada alates päevast, mil olulist tarnimishuvi omava liikme loendist saab GATT 1994 loend.
5. a) Piiramata põllumajanduslepingu artikli 4 lõike 2 sätete kohaldamist, tuleb GATT 1994 II artikli lõike 1 punktides *b* ja *c* viidatud lepingu kuupäevana kohaldada käesoleva protokolliga kuupäeva iga toote suhtes, millele on suunatud käesolevale protokollile lisatud kontsessioonide loendis ettenähtud kontsessioon.

b) GATT 1994 II artikli lõike 6 punktis *a* viidatud lepingu kuupäevana tuleb käesolevale protokollile lisatud kontsessioonide loendi suhtes kohaldada käesoleva protokolliga kuupäeva.

6. Loendite III osas sisalduvate tolliväliste meetmetega seotud kontsessioonide muutmisel või tühistamisel kohaldatakse GATT 1994 XXVIII artikli sätteid ning 10. novembril 1980 vastu võetud "XXVIII artikli põhjal toimuvate läbirääkimiste protseduureegleid" (BISD 27S/26-28). See ei mõjuta liikmete GATT 1994 järgseid õigusi ja kohustusi.
7. Kõigil juhtudel, kui käesolevale protokollile lisatud loend põhjustab mis tahes toote vähem soodsa kohtlemise, kui sellele tootele oli enne WTO lepingu jõustumist GATT 1947 loendites ette nähtud, loetakse liige, kellega on loend seotud, asjakohased toimingud sooritanuks, mis muidu oleksid olnud nõutavad GATT 1947 või 1994 XXVIII artikli vastavate sätete põhjal. Käesoleva lõike sätteid kohaldatakse ainult Egiptuse, Peruu, Lõuna-Aafrika ja Uruguay suhtes.
8. Lisatud loendid on autentsed inglise, prantsuse või hispaania keeles, vastavalt sellele, kuidas on määratud igas loendis.
9. Käesolev protokoll on koostatud 15. aprillil 1994.

[Asjaosalisgte kokkulepitud loendid lisatakse Marrakeši protokollile WTO lepingu osana.]
